

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

† ION SIMIONESCU

S'a stins din viață tocmai în ziua numelui său, la 7 Ianuarie 1944.

Vestea trecerii lui la cele eterne a impresionat țara întreagă, pentru că țara întreagă avea față de el o admirație de care puțini oameni se învrednicesc.

Ori din care lature am privi viața și opera lui, ni se înfățișează în cea mai simpatică lumină. Student eminent, geolog și paleontolog învățat, călător pasionat, conferențiar consacrat, publicist neobosit, profesor venerat și membru al Academiei Române dintre cei mai distinși, sunt numai câteva dintre notele care caracterizează personalitatea lui de apostol neîntrecut în slujba culturii române. Cele 95 de lucrări pe care le-a tipărit, miile de articole publicate prin foi și reviste și cele 160 numere din biblioteca de popularizare a științelor, cunoscută sub numirea de „Cunoștințe folositoare”, sunt mărturia capacității sale de muncă, dedicată cu elan și cu optimism operii de răspândire și înălțare a culturii române.

Oricine a luat în mână și a cetit o carte de Ion Simionescu, a rămas cucerit nu numai de fondul ei științific, dar și de forma ei de expunere literară, precum și de înfățișarea ei estetică. Pe lângă operele sale didactice, multă vreme se vor ceti cu mare plăcere și cu necontestat folos educativ cele două volume de „Oameni aleși”, apoi „Țara noastră”, „Fauna României”, „Flora României”, „Orașe din România”, „Pitorescul României” (5 volume), în care dragostea de neam se împletește admirabil cu istoria și geografia țării. Tot așa constituie o desfătare pentru ochi și o bogată hrană de învățătură pentru minte și inimă seria calendarelor pe care le publica an de an I. Simionescu sub titlul „Calendarul gospodarului”.

Afară de meritele excepționale pe care

le-a avut I. Simionescu în calitatea de om de cultură, profesor universitar, vrșme de 40 ani, membru al Academiei din 1913 și președintele ei din 1941, el s'a mai distins ca mare sprijinitor al cooperăției, precum și ca întemeietor și conducător al celei mai mari și mai moderne edituri și librării din Țara noastră, care e „Cartea Românească”.

Din buchetul de virtuți, care împodobeau figura patriarhală a lui I. Simionescu, se remarcă în deosebi simplitatea, modestia, omenia și peste toate, iubirea de studenți, de săteni, de cultură și de biserică.

Deși teoretic era atașat la teoriile și ipotezele naturaliste despre originea lumii și a omului, practic era un bun creștin ortodox, un om sincer legat de credința străbună. Abia cu câteva luni înainte de moarte, tipărește acele frumoase și înțelepte „Scrisori către un preot”, despre apariția și cuprinsul cărora noi am scris în „Biserica și Școala”, Nr. 43/1943. Ca și în celelalte cărți, și în aceasta, vibrează cel mai cald patriotism în cea mai bună inimă de român.

— „Eu plec — scrie el în prefața acestei cărți — dela poporul din care fac parte. Soarta lui mă interesează. El se află într'o stare de evoluție în care are nevoie de mult ajutor. Nu-l poate găsi de cât în cultură, de care încă nu e cuprins sau în credința lui străbună, care l-a susținut și până acum.

„Știu; m'ai îndreptat răspicat; „și în cultură și în religie”. Îți dau dreptate.

„Principalul e ca biserica, deci preotul, să aibă influență activă asupra săteanului; nu numai spre a-l lecu de relele care destramă sufletele, asemenea paraziților care atacă plantele folositoare; mai ales să-l scape de la peirea ce-l amenință necontentit și din toate părțile”.

În biserică, I. Simionescu vedea mai ales școala și mângăetoea poporului, iar în preot; păstorul poporului, „îndrumătorul sufletelor; medicul celor răătăciți; transmitătorul înțelepciunii veșnice, divine, mai accesibilă decât cea omenească“. Respecta în chip deosebit altarul, haina preotului, podoabele bisericii, slujbele frumoase și predicile bine și potrivit încheiate.

Iată cum se exprimă despre o predică ocazională, rostită de „un preot eminent.“

„Predica era o împletire atât de meșteșugită între preceptele evangheliei și realitatea de toate zilele, încât era sămănătorul care încerca din plin să arunce sămânța faptelor bune. Morala creștină se contopea cu cea laică. Prin el, biserica făcea parte din comunitatea omenească. Preotul nu era decât dascălul mulțimii îmbrăcat în odăjdii, care dădeau mai multă rezonanță vorbelor rostite.“

În opera vastă și în cei 71 ani din viața profesorului Ion Simionescu, putem găsi încă multă înțelepciune, multe virtuți pilduitoare și îndemnuri folositoare.

Ne oprim aci, cu rugăciunea către Dumnezeu, ca să dea neamului nostru cât mai mulți bărbați aleși, care să reprezinte morala creștină și cultura română cu aceeași demnitate, cu care a reprezentat-o iubitul și respectatul profesor și academician Ion Simionescu.

Dreptatea

Vorbind despre viața veșnică, spuneam că ea se împarte între raiu și iad, și durează astfel în veșnicie. În ce privește fericirea raiului, veșnicia ei desigur nu provoacă nicio nedumerire din partea noastră. Dar nu se poate spune că, în ce privește chinurile iadului, prelungite la infinit, am putea rămâne dintr'odată lămurți, fără să ne'trebăm: Cum poate admite Dumnezeu cel atotbun chinurile veșnice? Întâi de toate, să nu uităm că Dumnezeu nu este numai atotbun, dar și atotdrept. Iar atotbunătatea lui se vedește mai ales în viața noastră de aci, ca îndelungă răbdare, chiar și față de cei mai mari păcătoși: Chiar noi înșine ne întrebăm cum de-i mai rabdă Dumnezeu pe unii. Ii rabdă pentru că aspră e dreptatea lui ce are să urmeze în viața viitoare. Ca să-i cruțe, îi rabdă.

Evanghelia de azi, în parabola despre nunta fiului de împărat ne vorbește tocmai despre mânia acelui împărat asupra celor ce, refuzând invitația la nuntă, și-au bătut joc de solii săi (Mt. 22, 7), dar și asupra celui ce a răspuns invitației, însă n'avea haină de nuntă, osândindu-l să fie aruncat „în întunerecul cel mai din afară. Acolo va fi plângere și scrâșnirea dinților (Mt. 22, 13).

Dacă uneori această dreptate divină este neînțeleasă de noi oamenii, apoi dreptatea omenească este mai lămurită pentru noi și, fiind sădită în sufletul nostru, simțim necesitatea de-a o exprima. de-a o pretinde cu toată tăria. Apostolul de azi ne înfățișează pe sf. Pavel ca un sol al dreptății: El dă sentința de iertare pentru incestuosul din Corint, pe care-l excomunicase mai de mult.

Pân'acum ne-am ocupat cu trei din virtuțile morale: cumpătarea, înțelepciunea și bărbăția. Acum ne-a rămas cea de a patra: dreptatea. Despre aceasta, ca și despre celelalte, spune Înțelepciunea lui Solomon (8, 7) că „de iubește cineva dreptatea, ostenele ei sunt virtuți, că învață cumpătare și înțelepciune, dreptate și bărbăție, decât care nimica nu este mai de folos oamenilor în viață“. Așadar, dreptatea se chiamă virtute pentru că și ea presupune o luptă cu sine, o sfortare: este voința statornică a omului de-a da fiecăruia ce este al său, cu orice preț ori sacrificiu. Așa ne spune Mântuitorul: „Dați cele ale Cezarului, Cezarului; și lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu“ (Mt. 22, 21); iar sf. apostol zice: „Dați deci tuturor cele datorite: Celui cu darea, dare; celui cu vama, vamă; celui cu frica, frică; celui cu cinstea, cinste“ (Rom. 13, 7). Prin urmare dreptatea ne îndatorează și față de Dumnezeu, dar ca virtute morală se îndreaptă mai vârtos către semenii nostri. Așa că îndeobște ea are un caracter social pronunțat.

Fiind o ființă socială, omul trăiește în societatea semenilor săi, și trebuie să se bucure de anumite drepturi, precum trebuie să satisfacă și anumite datorințe. Cumpăna care ține echilibrul între drepturile și datoritiile oamenilor întreolaltă, în cadrul societății, se numește dreptate. Ea este reciprocă, atunci când privește indivizii întreolaltă; este legală, când privește raportul individului față de societatea organizată; este distributivă, când dă fiecăruia ce i se cuvine; și este vindicativă sau pedepsitoare, când cineva calcă ordinea socială. Așadar, dreptatea este recunoașterea și respectarea drepturilor de aproapele nostru.

„Să fie dreptate — spuneau strămoșii nostri — și apoi piară chiar și lumea“. Acest dicton arată lămurit că dreptatea este o virtute indispensabilă existenței societății omenești. De aceea se spune că dreptatea este temelie Statelor. Așa zice Scriptura că „Dreptatea face mari popoarele, iar păcatul le nenorocește“ (Prov. 14, 34). Nimic nu doare mai mult decât nedreptatea. E adevărat că dorința de libertate e un simțământ profund omenească. Dar chiar mai mult decât libertate, oamenii pretind dreptatea și egalitatea înaintea legilor. Să fim întâi egali, dreptatea să fie aceeași pentru toți, și apoi să fim liberi și frați.

Sunt atâtea nedreptăți în lumea aceasta! Mai există și azi popoare împărțite între străini și subjugate. Popoarele mici sunt în primejdie de-a fi înghițite de cele mari. În virtutea cărui drept? Dreptul pumnului (Faustrecht) se instalează în palatul justiției internaționale. Dreptatea celui mai tare aruncă în cumpănă sabia ca și odinioară Brennus, căpetenia Galilor învingători, înaintea Romei învinse, când i s'a spus că cântarul, cu care i se măsură tributul în aur, nu e bun: „Vai celor învingși!” — a zis și a aruncat spada lui grea într'un talger. Și nu numai popoarele, dar chiar indivizii caută, după toate puterile lor, să pervertească dreptatea, prin toate mijloacele: influență, bani, amenințări.

Toate acestea, desigur, revoltă inima oamenilor cinstiți, care cu drept cuvânt însetează și flămânzesc după dreptate. „*Fericțiți, cei ce flămânzesc și însetează de dreptate* — zice Iisus — *că aceia se vor sătura*” (Mt. 5, 6). Când? În împărăția lui Dumnezeu. Căci el este dreptatea înșasi „și nu se află înrânsul nedreptate” (Ps. 91, 15). „*Do nmul este drept și iubește dreptatea și fața lui spre cei drepti privește*” (Ps. 10, 7). El are o „familiaritate naturală spre tot ce este bun” (sf. Vasilie cel Mare) și fața lui privește cu iubire spre cei drepti, pe când cei nedrepti sunt departe de la dânsul: „*Nu știți că cei nedrepti nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu?*” — întreabă sf. Pavel pe Corinteni (6, 9), și prin aceasta ne îndeamnă să fim drepti. Cu toți dorim acest lucru. Cu toți ne dăm seama că fără ea nu e cu puțință pacea și înțelegerea în lume, și împărățiile lumesti nu pot dăinui fără dânsa. Cu toți trebuie să știm că nici împărăția cerului nu ne e deschisă fără această virtute.

Generalul și omul de stat atenian Aristide (540—468 în. Hs), avea supra numele de: „cel Drept”. Și îl merita. Și a condus patria cu glorie în războiu și cu cinste exemplară în timp de pace. Totuși Atena l-a exilat. Se spune că atunci a venit la dânsul un om neștiutor de carte, cu o tăbliță, cerându-i ca să-i scrie votul de exil pentru Aristide. Omul nu știa că cerea chiar lui Aristide să-și scrie condamnarea. Aristide cel Drept, i-a scris, totuși, tăblița.

Un păgân era pătruns de această virtute. Cu atât mai vărtos trebuie să cultivăm noi creștinii dreptatea, bine știind că fără ea nu este cu puțință moștenirea împărăției lui Dumnezeu. Să fim drepti cu noi înșine și cu semenii noștri. „Să râvnim deși a fugi de tot lucrul cel strămb și în tortochiat și să ajungem cu mintea noastră și cu puterea de judecată a sufletului nostru la măsura cea dreaptă, pentruca numai așa, fiind bine îndrumați, să ni se îngăduie nouă laudă lui Dumnezeu” (sf. Vasile cel Mare). B.

Pentru un studiu românesc de Teologie pastorală

„Telegraful Român” publică în numărul său din 5 Decembrie 1943 o invitație adresată preoților, pentru a-și da fiecărui, din propria experiență, contribuția la alcătuirea unui studiu de Pastorală, care să se potrivească cu psihologia poporului nostru. În acest scop schițează și un mic chestionar, asupra celor mai însemnate probleme și experiențe pastorale, la care P. C. părinți preoți sunt invitați să răspundă, trimițând materialul pe adresa: *Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, pentru Pr. Teofil.*

Dăm aci chestionarul:

1. *Credința creștină și moralitatea neamului nostru sunt ele astăzi la un nivel mai înalt sau mai scăzut decât au fost în trecutul nostru apropiat sau mai îndepărtat?*

În legătură cu răspunsurile care se vor da acestei întrebări, se vor arăta desigur și cauzele cu caracter general sau special care au contribuit la sporirea sau diminuarea tezaurului de credință și morală creștină. Așteptăm și chiar dorim să se exprime păreri personale și să se facă propuneri pentru o cât mai fericită îndrumare și rezolvare a acestei probleme de capitală însemnătate pentru noi, pentru preoți și pentru întreg viitorul neamului nostru.

2. *Ce crede astăzi poporul nostru despre rostul Bisericii și al clerului în viața neamului?*

Noi știm că de la începutul ființării noastre, Biserica ortodoxă a fost inima care a pus în mișcare toate părțile organismului neamului, a fost temelie sigură pe care s'au răzimat toate realizările sufletului românesc, a fost cu adevărat o Biserică a poporului, iar clerul nostru a fost stegarul tuturor idealurilor neamului. Clerul a dat în cursul veacurilor numărul cel mai mare de mucenici ai credinței ortodoxe și a naționalismului românesc.

Ar fi o pierdere imposibil de înlocuit dacă în concepția poporului nostru ar avea loc o abatere, o frângere de la linia sănătoasă a tradiției în ceea ce privește rostul Bisericii și al preoțimii în viața neamului.

3. *Care este astăzi raportul sufletesc al preoților cu credincioșii lor?*

Se știe că în tot trecutul nostru ortodox și românesc, clerul și poporul au fost nedespărțiți și la bine și la rău, au fost totdeauna înfrățiți până la formarea unei singure unități sufletesti, pe care n'au putut-o sparge nici prigoanele, nici nedreptățile, nici viclenele ademeniri, nici torturile, nici silniciile și nici chiar moartea cea mai amară. Suntem noi preoți astăzi în aceeași sfântă și nebiruită unitate de credință și viață cu poporul nostru, sau am ajuns să ne despărțescă o prăpastie primejdioasă?

4. *Care sunt metodele de tratament duhovnicesc și de lucrare pastorală cele mai bune, cele mai ducătoare la scop, cele care au dat rezultate pozitive în viața neamului nostru?*

Fiecare duhovnic, fiecare păstor de suflete are anumite experiențe, fiecare preot a făcut anumite încercări, a folosit anumite mijloace întru conducerea credincioșilor săi la mântuire. Unele din aceste mijloace s'au dovedit foarte bune, altele s'au dovedit cu totul nepotrivite pentru firea neamului nostru. Interesează foarte mult cunoașterea amănunțită din partea fiecărui preot, atât a mijloacelor de păstorire cu rezultat bun, cât și cunoașterea celor ce s'au verificat impropriu păstoririi credincioșilor noștri. Din unele învățăm ce trebuie să facem și cum anume avem să lucrăm, iar din celelalte învățăm ce anume nu e bine să încercăm. Deci toate însemnările de natura aceasta vor fi deosebit de prețioase.

5. *Aproape în fiecare parohie oamenii vorbesc despre un anumit preot, care a decedat sau a plecat în altă parte, ca despre un adevărat om al lui Dumnezeu, ca despre un adevărat părinte al tuturor, ca despre cel mai bun preot pe care l-au cunoscut ei, ca despre cel mai ideal preot ce poate să existe pe lume.*

Noi cei de astăzi suntem datori să ne interesăm foarte de aproape de felul de viață, de ocupațiunea și de întreagă activitatea unui astfel de înaintaș. Noi trebuie să ridicăm vălul și să descifrăm în întregime taina succesului unui astfel de preot. Din viața și activitatea lui preotească noi trebuie să desprindem reguli de viață și de activitate, reguli de foarte valoroasă învățatură pentru noi preoții de astăzi. De aceea este absolut necesar să precizăm însușirile personale și metodele de lucru prin care un astfel de preot s'a impus și a rămas în sufletul oamenilor.

Prin faptul că am pus aceste câteva întrebări, nu înseamnă că am limitat domeniul preocupărilor și dreptul de discuție al P. C. Părinți și Frați la ceea ce s'a însemnat aici. Nu! Suntem conștienți că domeniul de activitate duhovnicească și pastorală al preoțimii noastre este atât de vast și atât de bogat, încât este cu neputință să fie cuprins în câteva linii generale. Câmpul acestei activități este tot atât de vast și tot atât de variat ca și sufletul omenesc.

Din șirul nesfârșit al tuturor încercărilor, din lanțul fără de capăt al tuturor experiențelor, din truda de fiecare clipă, din lupta de fiecare zi, de ani și chiar decenii dearândul, fiecare preot poate să comunice ceea ce i se pare mai important, mai de preț și mai semnificativ pentru preocupările noastre și pentru vremurile pe care le trăim. Iată deci că fiecare preot are deplină libertate și nelimitată posibilitate de a contribui cu știința sa, cu înțelepciunea sa, cu talentul său și cu experiența sa la lămurirea unor probleme care ne interesează în cel mai înalt grad pe toți în clipele de față.

Cel ce scrie aceste rânduri Vă asigură că va ști să prețuiască și să aprecieze cu mare dragoste, cu multă bunăvoință și cu tot atât de multă recunoștință strădania și munca fiecărui preot, care va răspunde chemării ce i se face prin această scrisoare. Vă rog deci să îndrăzniți a comunica, pe calea arătată, părerile și experiențele activității preotești.

Al tuturor iubitor frate:

Pr. TEOFIL

„...Lasă-l și acest an...“

„Iată, trei ani sunt de când caut rod... Taie-l!“
— se plânse și totodată porunci Stăpânul.

„Doamne, lasă-l și acest an, poate va face rod în anul viitor“—se rugă vierul.

Era vorba de un smochin pentru care trei ani nu însemnau nimic.

După aceeaș socoteală a economiei dumnezeiești, Stăpânul din parabolă nu poate suferi să vadă stând „lucrători în piață fără lucru“ (Mat. 20) și ține de rău și vrednic de pedeapsă pe cel ce-a îngropat talentul. „Orice coardă din mine, care nu aduce roadă, o taie“ (In. 15, 2).

Observați apoi și formula de osândire dela judecata de apoi: „Duceți-vă dela mine blestemaților, fiindcă m'ați hulit, ați injurat, etc.“, și „fiindcă nu mi'ați dat să mânănc, nu mi'ați dat să beau, nu m'ați înbrăcat“. Pedeapsa va veni pentru păcate de omisiune, de trecere cu vederea, pentru timp pierdut, neîntrebuințat creștinește.

Din toate citatele acestea reese că vremea trebuie „răscumpărată“ (Ef. 5, 16), că „atât cât avem timp, să facem bine...“ (Gal. 6, 10), uitând cele dinapoi și tinzând la cele dinainte“ (Filip. 3, 13).

Un ziar religios, avea odată următorul anunț: „S'a pierdut un drug de aur și șizeci de perle alese. Mâine o să dăm amănunte“. A doua zi, în acelaș loc din ziar se scria: „Pierderea unei oare înseamnă pierderea unui drug de aur și șizeci de perle pierdute înseamnă șizeci de minute pierdute“.

Marc Aureliu, în dimineața morții lui, după ce plecară doctorii de lângă pat, își chemă aghiotantul și zise: „Laboremus“. Și era păgân!

„Munca de veci“, scrie P. Chaignon, „nu-i decât o veșnică desnădejde prilejuită de veșnica părere de rău după timpul pierdut. Și pe de altă parte, dacă aș putea să întreb pe aleșii din cer, ce i-a costat cununa fericirii, știu că mi-ar răspunde: timp, timp întrebuințat cu sfințenie“.

Ănii trec fără să culeagă cerul ceva în decursul lor, vremea se risipește, fie nefăcând nimic, fie făcând nimicuri. Să nu faci nimic se întâmplă mai rar. Să rodești însă nimicuri, aceasta e mai des.

Iată de pildă nimicurile cari s'au găsit notate în carnetul sau mai bine zis pe cele șase foițe ale ca-

tendarului de poșetă al unei orășence, urmate de observările și comentariile celui ce le-a găsit.

„Luni: ora 10 croitoreasă; ora 4 tenis; ora 6 ceai, vine și T...”

Marți: ora 9 coafeur; ora 11 modistă (strânge pălăria); dejun la «Continental»; ora 4 golf.

Miercuri: ora 10 încercarea rochiei; ora 4 căte-lul la veterinar; ora 5 expoziție; ora 9 teatru.

Joi: ora 10 manicure; ora 4 ședință: «Confidența»; ora 9 operă.

Vineri: scularea la 10; dejun la P...; ora 3 transf. rochiei; ora 4 tenis; ora 6 ondulație; Ionescu; bijuterii.

Sâmbătă: ora 10 telefon pălărie; ora 11 dentist; roșu de buze; dej. n. la L...; ora 4 socoteala mecanic; ora 5 ceai la V...; ora 9 «Prima desamăgire» sau «Taina mării» (?)“.

„Și-aș putea să continuu așa“, comentează scriitorul, „treisuteșasezeci și cinci de zile“.

Cine să fie femeia aceasta? Româncă, străină? Mamă ori bătrână? Are soț ocupat, ori tot un snob ca și dânsa?

Nu pot să știu. Dar oricum, am rămas pe gânduri în fața acestui carnet-calendar. Deși era de culoare roză, eu l-am văzut roșu ca sângele, ca jarul iadului. Și deși era mic și ușurel, mie mi s'a părut greu de tot în cumpăna răspunderilor. Vădea timpul aruncat cu amândouă mâinile, în hohot de râs, pe toate ferestrele.

Nu conținea nicio dată sfântă, n'avea nicio oră serioasă, cu o rugăciune, cu o acatistă, cu o cercetare de bolnav ori de familie săracă...

N'avea împărțeli decât pentru podoabe și desfătări.

Să nu fi avut oare femeia aceasta pe nimeni? Părinți, copii, răposați? N'a suferit niciodată în viața ei?

Poate că mă înșel. În orice caz, n'aș mai vrea să văd și să mai existe carnete-calendare asemănătoare cu acesta. Să nu se mai noteze în ele lucruri cari ne vor învinui la ziua cea de apoi.

La fiecare sfârșit de an, carnetul cu însemnări ni se ia din mână, așa cum se ia elevilor lucrările scrise la examen.

La fiecare sfârșit de an?... De câte ori Dumnezeu n'așteaptă sfârșitul anului!... De câte ori rămâne neexecutat programul pe care l-am scris dimineața pe pagina calendarului!...

Fii gata totdeauna. ....„Vin ca furul“.

„Fugit irreparabile tempus“...

Pr. Gh. Ferva

Despre ce să predicăm?

În Dumineca 32 d. Rusali (23 Ianuarie 1944) vom vorbi despre: ROSTUL ȘI ÎNSEMNĂTATEA CULTULUI DIVIN.

În viața noastră de toate zilele suntem obișnuiți ca, atunci când cineva ne-a făcut vre-un bine de seamă, să-i purtăm recunoștință, de multe ori toată viața, pentru binefacerea făcută. Tot astfel, când un om mare a trecut din viața aceasta, pentru faptele lui nepieritoare, îi pomenim mereu numele și ne arătăm prin fel de fel de comemorări toată recunoștința noastră pentru strădania lui.

Dacă așa suntem obișnuiți să facem față de semenii noștri, cu cât mai mult trebuie s'o facem aceasta când e vorba de Părintele nostru ceresc?! Ne-a creat după chipul și asemănarea Sa, ne-a așezat ca stăpâni ai pământului ca să fim coroana tuturor făpturilor zidite de El, ne-a purtat de grije în decursul veacurilor, chiar și atunci când prin fărădelegile noastre n'o meritam aceasta, și la urmă, din iubire nemărginită față de noi, a trimis pe însuș Fiul Său, ca să ne slobozească din osânda păcatului și să ne deschidă din nou calea în oarșerii la El. „Așa a iubit Dumnezeu lumea, încât și pe Fiul Său, cel unul născut l-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viața de veci“ — spunea odată Mântuitorul lui Nicodim (In. 3, 16).

În fața acestei revărsări de iubire și bunătate cerească, psalmistul David se întreba altădată, cu adâncă încredințare: „Ce voi răsplăti Domnului, pentru toate câte mi-a făcut mie?“ (Ps. 115, 3). Și acelaș psalmist răspunde: „Păharul mântuirii voi lua și numele Domnului voi chema...“ (Ps. 115, 4); „Lăudați pe Domnul toate neamurile, lăudați-L pe El toate popoarele, că mare este mila Lui spre noi...“ (Ps. 116, 1-2); „În toate zilele te voi binecuvânta și voi lauda numele Tău în veac și în veacul veacului...“ (Ps. 144, 2).

Dacă psalmistul David, care trăise în răstimpul lumii Vechiului Testament și nu a ajuns să vadă mântuirea, plinită prin jertfa Fiului lui Dumnezeu, fixează în acest chip ținta vieții noastre, cu cât mai vărtos trebuie s'o simțim aceasta noi creștinii, cari de aproape două mii de ani ne îmbăiem în lumina mântuitoare a acestei jertfe dumnezeiești?! Sf. Apostol Pavel, înțelegând roadele acestei jertfe, scrie așa de convingător Corintenilor: „Voi nu sunteți ai voștri, căci sunteți cumpărați cu preț; preamăriți dar pe Dumnezeu în trupul vostru și în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu“ (I Cor. 6, 19-20). Preamărirea lui Dumnezeu, lauda puterii și bunătății Sale cerești și mai ales exprimarea mulțumirilor noastre fiești, pentru toate binefacerile revărsate asupra noastră, este deci cea dintâi datorie față de Făcătorul și Purtătorul de grije al vieții noastre. Lucrul acesta îl facem noi oridecâteori ne întrunim în sf. biserică la cultul divin public și oridecâteori ne plecăm smeriți genunchii înaintea troului ceresc. Prin urmare, rostul cel dintâi al cultului divin este preamărirea, adorarea lui Dumnezeu și arătarea mulțumirilor noastre, față de

bogatele binefaceri ce le revarsă cu atâta îmbelșugare asupra vieții noastre. (Scop latreutic).

Când vorbim de acest rost ni se ridică însă în față întrebarea: este oare cultul nostru divin vrednic de înălțimea și perfecțiunea lui Dumnezeu? Cântecelile noastre de laudă, preamărire și mulțumire, cari alcătuiesc acest cult, sunt ele oare corespunzătoare măiestrii și măreției Aceluia care a făcut ceriul și pământul și toată podoaba lor? Cu alte cuvinte ne putem noi ridica, prin mijlocirea lor, până la vrednicia și sfințenia Lui?

Pentru noi creștinii, răspunsul nu poate fi decât afirmativ, căci prin cultul nostru divin și mai ales prin Sf. Cuminecătură, care este punctul de seamă al acestui cult, Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne-a pus la îndemână mijlocul desăvârșit, de a preamări și a mulțumi Părintelui nostru ceresc, într-o formă vrednică de măreția Lui. Și nu e greu de înțeles acest lucru. În Sf. Cuminecătură nu se jertfește ceva din lumea creaturilor, ci însuși Hristos, Fiul lui Dumnezeu. El este Acela ce se jertfește, în chip nesăngeros, dealungul veacurilor, pe sfintele noastre atare și în chipul acesta mijlocește, ca omeneasca noastră preamărire și mulțumire, să fie bine primită înaintea Atotputerniciei cerești. Numai prin mijlocirea Lui dobândesc — prin urmare — valoare, toate cuvintele și toate actele noastre de cult, prin cari preamărim și mulțumim lui Dumnezeu pentru toate binefacerile primite dela El. De aceea sf. Apostol Pavel ne îndeamnă stăruitor să „mulțumim totdeauna pentru toate, în numele Domnului nostru Iisus Hristos lui Dumnezeu și Tatălui“ (Efes. 5, 20; Colos. 3, 17).

Alături de preamărirea lui Dumnezeu și arătarea mulțumirilor noastre față de El, cultul nostru divin mai are și menirea de a înfăptui în noi mântuirea plinită de Mântuitorul Hristos și a ne împărtăși din roadele sale binecuvântate, adică de a ne sfinți și a ne uni cu El. (Scop sfințitor, harismatic).

Din Sf. Scriptură cunoaștem că Mântuitorul Hristos, Fiul lui Dumnezeu, luând chip de om și coborându-se între noi, prin patimile Sale s'a adus pe Sine jertfă de împăcare a noastră cu Dumnezeu și ne-a mântuit de osânda păcatului strămoșesc. Pentru că această mântuire să devină mântuirea noastră însăși, e nevoie în primul rând de unirea noastră cu El, prin credință, prin viață curată și mai ales prin darurile mântuitoare ce se revarsă asupra noastră prin Sf. Taine. Între aceste Sf. Taine, desigur că Sf. Cuminecătură, ce se săvârșește la fiecare Liturghie, este mijlocul cel mai de seamă prin care ne putem uni cu El, și putem dobândi harul Său, care ne sfințește și ne înalță până la sfințenia lui Dumnezeu. Ea are această putere deosebită pentru că, prin săvârșirea ei, pe sf. altar Hristos, „Arhiereul cel mare“ (Ebrei 4, 14) se jertfește mereu pentru noi și în chipul acesta, înfățișând din nou înaintea lui Dumnezeu

patimile și meritele Sale, El ne câștigă toate darurile necesare mântuirii și sfințirii tuturor celor ce o primim cu credința și cu dragoste deosebită. Un mare tâlcuitor al Sf. Liturghii, vorbind despre acest mijloc scrie, între altele: „Nu există nici o binefacere din cele ce se dau oamenilor împăcați cu Dumnezeu, care să nu se dea prin Celce s'a făcut mijlocitor între oameni și Dumnezeu. Și nu există alt mijloc de a găsi și primi pe Mijlocitorul, sau ceva din cele ce ne dă El, decât sfintele Taine; căci acestea ne fac pe noi consăngenți cu sângele Lui și ne fac părtași atât la patimile pe care le-a îndurat, cât și la harurile pe care le-a dobândit prin întrupare“¹⁾.

În chipul acesta, prin mijlocirea Sf. Taine și mai ales prin Sf. Cuminecătură, care este partea centrală a Liturghiei noastre, se revarsă asupra vieții omenești harul sfințitor a lui Dumnezeu și se înfăptuiește de fapt în noi împăcarea, sfințirea și unirea noastră cu El. Din acest motiv, scopul sfințitor al Sf. Liturghii și al întregului nostru cult divin, formează partea cea mai de seamă a lui. Sf. Apostol Pavel, convins și el de acest adevăr scrie Filipenilor: „Lucrați cu frică și cu cutremur la mântuirea voastră, căci Dumnezeu este cel care lucrează în voi“ (Filip. 2, 13).

Împreună cu aceste două rosturi fundamentale, cultul nostru divin mai îndeplinește și rostul însemnat de a întări, de a spori și a îmbunătăți viața noastră religioasă și morală. (Scop didactic, edificator). El este o adevărată școală de renaștere spirituală, școală care, prin formele și actele sale, influențează într'un mod hotărâtor asupra vieții noastre religioase.

Cine cercetează regulat sf. biserică, în Dumineci și sărbători, cine lapadă „toată grija lumească“ când vine aci, poate experimenta asupra lui însuși efectele miraculoase ce le produce asupra lui cultul divin. Prin frumusețea rugăciunilor și cântărilor din cuprinsul lui, prin cetirile din cărțile sfinte, prin predica slujitorului dela altar și prin înțelesul tainic al tuturor actelor sale, acest cult te îndeamnă și te duce la credință, te întărește pentru o viață virtuoză, te face mai bun și mai creștin decât mai înainte, când te ții neai departe de frumusețea lui. Prin cununa de sărbători, ce le avem în decursul unui an, cultul divin ne pune apoi în față toată viața Fiului lui Dumnezeu și a tuturor proorocilor și sfinților, cari au prevestit pe acest Fiul, sau au pecetluit cu sângele lor credința în dumnezeirea Lui. Și mai ales, prin Sf. Liturghie, în decursul căreia se jertfește în chip nesăngeros „Mielul lui Dumnezeu“, se revarsă asupra noastră toate binefacerile cerești, cari ne sfințesc și ne întăresc și mai mult credința noastră în El. Cari dintre noi am putea rămâne nemișcați sufletește, când intrând într-o biserică am vedea o întreagă adunare de credincioși, intonând într-o atmosferă de sfințenie desăvârșită, cântecelile noastre de preamărire și de mul-

¹⁾ Nicolae Cabasila: ibidem. Citat după același, pag. 117.

țumire lui Dumnezeu?! Toată această atmosferă sfântă, ce te înconjoară aci, te cucerește, te înalță și te sfințește, prin mireasma ei dumnezeiască.

Despre împăratul Vladimir cel Mare — încreștinătorul Rușilor — se spune, că a trimis o delegație la Constantinopol, ca să vadă în ce constă credința creștinilor de aci. Când acești soli regești au asistat apoi, în biserică la slujba Sf. Liturghii, atât de mult au fost mișcați de frumusețea ei, încât li s'a părut că nu mai sunt într'o biserică pământească, ci-au fost răpiți și înălțați la cer.

În chipul acesta lucrează cultul nostru asupra religiozității din noi. Ne sporește, ne întărește și ne susține această religiozitate. Numai când ne dăm seama de acest adevăr, înțelegem pe deplin, de ce ne îndeamnă biserica mereu prin porunca ei ca „să ascultăm sfintele slujbe în toată Dumineca și sărbătoarea”

Să urmăm acestui îndemn și să ascultăm mereu aceste sfinte slujbe, ființă numai prin săvârșirea lor, putem preamări și mulțumi în chip vrednic lui Dumnezeu, ne putem sfinți și uni cu El și ne putem întări și susține credința din lăuntrul nostru.

Pr. D. Tudor

Informațiuni

■ P. S. S. PĂRINTELE EPISCOP ANDREI a plecat la București, Duminecă în 9 Ianuarie 1944, împreună cu P. C. Dr. N. Popovici, rectorul Academiei Teologice, pentru a participa la alegerile de episcopi în scaunele vacante dela Constanța, Buzău, Chișinău, Bălți, Ismail și Argeș.

Până la încheierea revistei, au fost aleși: la Constanța I. P. Cuv. Arhim. Chesarie Păunescu, directorul Seminarului Central din București, la Buzău I. P. Cuv. Arhim. Dr. Antim Angelescu, vicarul sf. Mitropolii a Olteniei; la Chișinău, P. S. Efrem Tighineanu, locțiitor de Arhiepiscop al Chișinăului.

Despre figurile noilor ierarhi, vom scrie în numărul viitor.

■ SĂRBĂTORILE Anului Nou și ale Bobotezei s'au desfășurat la Arad cu solemnitatea și demnitatea care se armonizează așa de bine cu farmecul și harul care învăluie în chip deosebit aceste sărbători, ca și celelalte sărbători mari ale Bisericii noastre.

La Anul Nou, după Sf. Liturghie, P. S. S. Părintele Episcop Andrei a oficiat — încununat de un sobor de 12 preoți și 2 diaconi — Tedeumul, după care a predicat Pr. V. Mihuțiu.

La Bobotează, după Sf. Liturghie, sfințirea apei a fost săvârșită tot de către P. Sfinția Sa, în Piața Catedralei, după care a urmat parada militară.

Frumusețea, misticismul și binefacerile acestor servicii divine, care constituie gloria clasică a cultului ortodox, le confirmă cutremurul sufletesc și seninătatea marelui mulțimi de credincioși prezenți la desfășurarea lor, din care o femeie, mergând spre casă, suspinând, își spunea aceste cuvinte:

— „Doamne, ce mai slujbă mândră“!...

ANUNȚ. Oficiile Parohiale sunt rugate a se aproviziona cu tămâie de la Librăria Diecezană Arad, Str. Eminescu 18.

Școala de Duminecă

4. Program pentru Duminecă 23 Ianuarie 1944.

1. *Rugăciune*: Hristoase, lumina cea adevărată...
2. *Cântare comună*: Unule-Născut Fiule...
- 3—4. *Cetirea Evangheliei* (Luca 19, 1—10) și *Apostolului* (I. Timotei 4, 9—15) zilei, cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: Arătatu-s'a darul...
6. *Cetire din V. T.*: Despre porunca VII. dz. Urăciunea și urmările desfrânării. (Calea Mânt. Nr. 21 din 25 Oct. 1942).
7. *Povește morale*: Trebuința înțelepciunii. (Cartea înțel. lui Sol. c. 7).
8. *Intercalații*: Poesii rel. etc.
9. *Cântare comună*: Câți întru Hristos v'ați botezat...
10. *Rugăciune*: Rug. 9 dela Utrenie: Străucește în inimile noastre...

*

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1/1943). A.

Nr. 4021/ 943.

Comunicat

Publicăm spre știre normele privitoare la construirea monumentelor de războiu. Întocmite de Comisiunea Superioară pentru Monumente Publice, de pe lângă Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor și aprobate de Domnul Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului:

NORME

de aplicat la construcția monumentelor de războiu

1. Troițele.

Troițele sau crucile monumentale sunt de două feluri: de piatră sau de lemn.

Troițele de piatră. În raport cu fondurile disponibile și potrivit posibilităților locale, se vor prefera troițele din piatră rezistentă de carieră, deoarece sunt mai durabile, oferă suprafețe mari pentru inscripții și cele mai ușoare lucrări de întreținere.

Crucile de piatră, ale căror forme și proporții vor reproduce pe cele tradiționale, se vor executa de preferință dintr'un singur bloc de piatră, afară de postament (soclu) și de copertina superioară, cari se vor executa din alte două blocuri de piatră, iar pentru fixarea lor nu se vor utiliza decât scoabe de bronz sau alt material inoxidabil.

Piatra se va alege cu cea mai mare grijă din straturile compacte ale carierei. Ea va fi nevelivă și cât mai rezistentă.

Inscripțiile se pot face în relief sau săpate. Celelalte eventuale ornamente cioplite vor fi în stilul tradițional al vechilor cruci din acea regiune.

Fundațiile vor fi de beton, cu 200 kg. ciment la metrul cub de pastă, vor avea o adâncime de cel puțin 1,10 m. și vor merge până la solul sănătos.

Troițele de lemn, nu se vor executa în formele stereotipice răspândite de unele cataloage, ci fiecare troiță, în parte, va reproduce într-o interpretare cât mai fidelă și mai artistică modelul tradițional caracteristic anume în regiunea respectivă.

Numai în regiunile lipsite de astfel de creații tradiționale se vor putea lua modele din alte regiuni, preferindu-se însă și în acest caz regiunile mai învecinate.

În cazul când se proiectează o troiță cu forme originale, proiectul va fi întocmit și semnat de un artist plastic sau arhitect diplomat.

Postamentele (soclurile) troițelor de lemn vor fi de piatră de carieră, excluzându-se cu desăvârșire postamentele de beton sau ciment mozaicat.

Fundațiile troițelor de lemn se vor executa la fel cu acele ale crucilor de piatră.

Lemnul va fi cât mai rezistent, de cea mai bună calitate și se va fasona de preferință cu mâna. Toate ornamentele cioplite vor fi în forme tradiționale.

Acoperișurile troițelor de lemn vor respecta forma caracteristică regiunii și se vor executa numai din șindrila sau șita de lemn de brad, cu excluderea tuturor imitațiilor din tablă, etc. Înainte de a se bate, șindrila se va muia în carbolineum și prin suprapunere se va obține o grosime de cel puțin 5 cm.

Proiectele pentru troițele sau crucile de piatră sau lemn se vor întocmi conform regulamentului și se vor trimite spre aprobare, însoțite de releveul, fotografia sau desenul troiței vechi, care a fost luată de model, Comisiunii Superioare a Monumentelor Publice de pe lângă Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor.

II. Plăcile comemorative.

Plăcile comemorative vor fi de marmoră, de granit, de piatră rezistentă de carieră, etc., și vor fi cât mai groase pentru a li se asigura o durată cât mai mare. Literile vor fi în relief sau săpate.

Plăcile se vor încadra cu mortar de ciment cât mai adânc în zidul edificiului ales, putându-se întrebuița pentru fixare și scoabe de bronz.

Proiectul, în mărime de execuție a plăcii, cuprinzând și întreaga inscripție, precum și planurile arătând locul de încadrare și o fotografie a edificiului ales, se vor supune spre aprobare Comisiunii Superioare pentru Monumentele Publice.

III. Monumente de artă arhitectonică și sculpturale.

1. Spre a se pune o stavilă monumentelor lipsite de frumusețe și durabilitate, conform dispozițiilor Domnului Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, prevăzute în circulara Nr. 34801 A. 1942 a Ministerului de Interne, nu se

poate lua nici o inițiativă pentru ridicarea nici unui Monument de Eroi, fără avizul prealabil al Ministerului Culturii Naționale și al Cultelor.

2. Nu se poate construi nici un comitet pentru strângere de fonduri în vederea ridicării Monumentelor de Eroi, decât în condițiunile legii Nr. 864/1942 pentru regulamentarea apelurilor la contribuția benevolă a publicului.

3. Pentru a se înlătura definitiv orice greșeli artistice, autoritățile nu vor mai îngădui ridicarea nici unui monument decât cu respectarea strictă a regulamentului pentru monumentele publice, din Monitorul Oficial Nr. 155/1942 și după prezentarea aprobării prevăzută la art. 3 al regulamentului.

4. Pentru obținerea acestei aprobări se va pune în vedere tuturor artiștilor executanți să prezinte Comisiei Superioare pentru Monumentele Publice, proiectele și planurile prevăzute la art. 14 și 15 din regulament.

5. Nu vor executa asemenea monumente decât artiștii calificați, sculptorii sau arhitecții diplomați, sau cu o reputație bine cunoscută; astfel se va evita excesul statuetelor de soldați fără expresie și lipsiți de frumusețe.

6. Artiștii nu vor executa nici odată statui de soldați în dimensiuni mai mici decât mărimea naturală a unui om, întrucât asemenea miniaturi, când sunt ridicate pe socluri, fac impresia cea mai urâtă. Sub această mărime naturală, se pot admite numai figurile în reliefuri săpate direct pe soclurile monumentelor.

7. Nu se admite a se adăuga statuelor statui de tinichea și niciun altfel de atribute executate în materiale ușoare.

Nu se admite a se vopsi nici în vreun fel monumentele publice care trebuiesc realizate numai în materiale de prima calitate și construite solid, conform art. 36 din regulament.

8. Pentru monumentele a căror valoare depășește suma de 500.000 lei, se vor institui concursuri publice, respectându-se în totul prevederile art. 17—32 din regulament.

9. Autoritățile vor lua măsuri să nu se mai repete în serie monumentele aflate în alte localități, un monument public trebuind să fie o lucrare originală, operă personală și unică a unui artist adevărat.

10. Se vor lua măsuri identice și în ce privește decorațiunile sculpturale ale diferitelor pavilioane ocazionale, precum și a clădirilor publice importante, având în vedere că și acestea fac parte din patrimoniul artistic național și trebuiesc supraviețuite în scopul de a se obține lucrări cât mai frumoase și valoroase.

11. Toate monumentele publice vor fi executate numai de artiști români.

12. În ce privește construirea pedestalelor monumentelor de războiu se vor respecta în totul prevederile art. 36 din regulament.

Arad, la 30 Decembrie 1934.

Consiliul Eparhial.